

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5430/2018
20.11.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Миљаковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Национални савет за високо образовање, коју заступа Државно правобранилаштво, ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6752/17 од 17.05.2018. године, у седници већа одржаној 20.11.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6752/17 од 17.05.2018. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани, захтев тужиоца и захтев тужене за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1505/2016 од 04.09.2017. године, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужена на име накнаде материјалне штете - измакле користи исплати износ од 137.609.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.01.2017. године до исплате. Тужилац је обавезан да туженој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 877.140,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6752/17 од 17.05.2018. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена. Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је преко законског заступника дала одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 125/04 ... 119/09), који се у конкретном случају примењује на основу члана 506. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку доношења пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац АА је оснивач ББ у На основу решења Трговинског суда у Београду од 26.07.2002. године наведени Факултет је уписан у регистар, а према решењу Министарства просвете и спорта од 21.11.2002. године испуњавао је услове за обављање делатности основних студија. У 2002. години уписана је прва генерација студената. Наведени Факултет је постао члан Универзитета „...“ у ..., на основу уговора о оснивању универзитета од 21.06.2004. године. Делатност ових установа се одвијала када је на снагу ступио Закон о високом образовању („Службени гласник РС“, бр 76/2005).

Наведеним законом је, ради обезбеђења развоја и унапређења квалитета високог образовања, прописана обавезна акредитација високошколских установа у Републици Србији, оснивање Националног савета за високо образовање и чланом 13. став 1. прописано да ради обављања послова акредитације, провере квалитета високошколских установа и јединица у њиховом саставу и вредновања судијских програма, Национални савет образује посебно радно тело - Комисију за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија). Чланом 14. став 1. прописана је надлежност Комисије, поред осталог, да спроводи поступак акредитације установа и студијских програма у области високог образовања, одлучује о захтеву за акредитацију и издаје уверење о акедитацији на обрасцу чију садржину утврђује (тачка 7), те даје мишљење у поступку издавања дозволе за рад (тачка 9). Чланом 116. прописано је да поступак акредитације и добијања дозволе за рад универзитета, факултета, односно академија уметности који су добили решење о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности до ступања на снагу овог Закона спровешће се најкасније у року од три године од дана образовања Комисије за акредитацију (став 1), да универзитети и факултети односно академије уметности у саставу универзитета, који су добили решење о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности до ступања на снагу овог закона, сматраће се да имају дозволу за рад до окончања поступка из става 1. овог члана (став 2), да факултети, односно академија уметности ван састава универзитета, а који су добили решење о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности до ступања на снагу овог закона, сматраће се да имају дозволу за рад као високе школе до окончања поступка из става 1. овог члана (став 3), да наставни планови и програми које изводе високошколске установе из овог члана сматраће се одобреним, односно акредитованим студијским програмима до окончања поступка из става 1. овог члана (став 4). Чланом 42. је прописано да високошколској установи која не добије акредитацију, дозвола за рад важи још годину дана, без права уписа студената (став 3), а после годину дана се одузима дозвола за рад (став 4).

У новој законској регулативи, Комисија за акредитацију је именована 05.06.2006. године. ББ је свој захтев за акредитацију поднео 13.01.2009. године и документацијом допунио 17.02.2009. године. С овлашћењем Комисије да подносиоцу захтева упути акте упозорења о отклањању недостатака, Комисија је сачинила акте упозорења 06.11.2009. године за ББ, али је предмет био загубљен, па је дошло до застоја у достављању. ББ у ... је био у саставу Универзитета „...“ у Процес акредитације Универзитета „...“ је био обустављен одлуком Комисије за акредитацију од 22.01.2010. године, која је достављена ББ 29.01.2010. године, као члану тог Универзитета. После пресуде Привредног апелационог суда у Београду Пж 9536/10 од 10.06.2010. године којом је расправљено спорно питање да (од девет факултета) уствари четири друга факултета нису била у саставу наведеног Универзитета пре подношења захтева за акредитацију, Универзитету је издато уверење о акредитацији 26.08.2011. године. У поступку акредитације покренутом по захтеву ББ у ..., акти упозорења о отклањању недостатака од 06.11.2009. године том факултету нису били достављени све до 18.02.2011. године. Према актима упозорења, рок за отклањање недостатака и достављање доказа о томе Комисији за акредитацију, износио је 90 дана почев од дана пријема. Савет факултета је 12.05.2011. године донео одлуку да ББ не одговори на акте упозорења. Следствено томе, по примљеним актима упозорења, Факултет није одговорио односно документовао да је недостатке отклонио. Од школске 2009/2010 година упис студената није вршен на овом Факултету.

Решењем Привредног суда у Београду од 28.09.2011. године одређен је упис у судски регистар одлуке о покретању поступка ликвидације ББ у Као ликвидациони управник, тужилац АА је донео одлуку о правном слобенику ББ у ... у ликвидацији, којом је себе као јединог оснивача одредио за преузимаатеља поступка пред Вишим судом у Београду под бројем П 676/11 (ранија ознака овог поступка покренутог тужбом ББ у ... поднетом 22.09.2011. године). Поступак ликвидације је окончан и наведени Факултет брисан из Регистра 16.12.2011. године. Поступак започет ради акредитације је окончан одбијањем захтева за акредитацију високошколске установе Универзитет „...“ - ББ и више студијских програма основних академских студија и дипломских академских студија, решењима Комисије за акредитацију и проверу квалитета од 09.12.2011. године, донетим пре окончања поступка ликвидације тог факултета.

Према чињеницама које нису оспорене, а битне су за исход спора, по спорном питању о факултетима у саставу Универзитета „...“ у ..., вођен је и окончан судски спор, после којег је наведени Универзитет изводио акредитацију средином 2011. године, а ББ по свом поднетом захтеву за акредитацију од 06.11.2009. године, примио је од Комисије за акредитацију акте упозорења о отклањању недостатака у којима је наведено да рок за отклањање недостатака и достављање доказа о томе износи 60 дана почев од дана пријема и да се до истека тог рока одлаже доношење одлуке о захтеву за акредитацију установе, али Комисији није доставио информацију и документацију о отклањању недостатака на које је указано у поступку акредитације, тако да акредитација ББ у ... није остварена.

При изнетом чињеничном стању, правилно је примењено материјално право када је тужбени захтев за накнаду штете одбијен као неоснован. Оцена о неоснованости тужбеног захтева је заснована на одговарајућим правним разлозима изнетим у образложењу

првостепене пресуде, подржаним од стране другостепеног суда, а које и Врховни касациони суд прихвата, следом закључка о непостојању основа тужбеног захтева.

ББ у ..., као подносилац захтева за акредитацију имао је статус факултета са добијеним решењем о испуњености услова за почетак рада и обављање делатности (решење од 21.11.2002. године), те са таквим статусом, уз чињеницу поднетог сопственог захтева за акредитацију (Факултет захтев поднео 13.01.2009. године), обезбеђену презумпцију да има дозволу за рад до окончања поступка акредитације. Законским презумпцијама прописаним у одредбама члана 116. став 2, став 3. и став 4. Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, бр 76/2005, 100/2007- аутентично тумачење, 97/2008, 44/2010, 93/2012), омогућено је универзитетима, факултетима и академијама уметности који су пре ступања на снагу овог закона добили решења о испуњености услова за почетак рада и обављања делатности, да наставе са радом по одобреним наставним плановима и програмима, односно акредитованим студијским програмима.

За високошколске установе са статусом какав је имао ББ у ..., одредбом члана 116. става 1. наведеног закона је предвиђено да се поступак акредитације и добијања дозволе за рад спроведе најкасније у року од три године од дана образовања Комисије за акредитацију. Имајући у виду да високошколска установа подноси захтев за акредитацију, а да поступак спроводи Комисија за акредитацију и да је обезбеђена двостепеност тог по природи управног поступка, рок предвиђен за спровођење поступка не спречава високошколску установу која је благовремено поднела захтев за акредитацију да настави са радом у складу са одредбом члана 116. став 4. истог закона, све до окончања започетог поступка акредитације. То су разлози због којих се не може прихватити схватање тужиоца да од истека рока од три године од образовања Комисије за акредитацију, односно од 05.06.2009. године ББ више није имао дозволу за рад, а ни Комисија за акредитацију овлашћење да доноси акте упозорења. Правно нису одрживе тврдње истицане током поступка да су сва поступања Комисије за акредитацију била незаконита у периоду од 05.06.2009. године до 07.04.2011. године, када је образована нова комисија и да стога правно дејство не производе акти упозорења који су достављени ББ 18.02.2011. године, као и да је одлука Савета факултета да не поступи по актима упозорења била изнуђена незаконитим поступањем Комисије за акредитацију, а све из разлога што поступак акредитације није био окончан до 05.06.2009. године. Тужилац сматра да по захтеву за акредитацију који је ББ поднео 13.01.2009. године и допунио документацијом 17.02.2009. године, поступак акредитације је морао бити спроведен до 05.06. исте године, а пошто до тада није окончан, да постоји одговорност Републике Србије за штету јер ББ није могао да уписује студенте у школским 2009/2010, 2010/2011 и 2011/2012 година. Такво становиште није прихваћено од стране нижестепених судова, из разлога који су наведени у образложењу побијане пресуде, а у битном се свode на тумачење да је прелазним одредбама члана 116. Закона о високом образовању био заштићен рад факултета као законит током целог трајања поступка покренутог ради акредитације, да не постоји узрочна веза између неправилног рада Комисије за акредитацију и смањеног броја уписаних студената, да штета није наступила због пропуста у раду Комисије за акредитацију и проверу квалитета, као ни услед иступа државних функционера у јавности у саветовању за неуписивање неакредитованих факултета, у чему нема елемената

противправности јер нису обмањивали јавност нити на други начин поступали недозвољено, да нема одговорности тужене и да је одлука Савета факултета да не поступи по актима упозорења директно проузроковала доношење решења о одбијању акредитације.

У оцени о неоснованости ревизије, Врховни касациони суд истиче да током трајања поступка акредитације, ББ у ... није био ускраћен у дозволи за рад и могућности да изводи наставне планове и програме, односно акредитоване студијске програме, како следи из одредаба члана 116. став 2. и став 4. тада важећег Закона о високом образовању. За последицу одлуке Савета факултета да не поступи по актима упозорења којима је позван на отклањање недостатака у поступку акредитације, одговорност не сноси тужена Република Србија. На страни тужене Републике Србије нису стечени услови одговорности за штету у смислу члана 172. ЗОО. Насупрот схватања ревидента, правноснажном одлуком о одбијању тужбеног захтева, правилно је примењено материјално право.

Нижестепени судови су о трошковима поступка одлучили у складу са одредбама члана 149. став 1, члана 150. и члана 159. став 1. - став 4. ЗПП. Тужилац са ревизијом није успео, па је његов захтев за накнаду трошкова ревизијског поступка одбијен као неоснован. Захтев тужене за накнаду трошкова одговора на ревизију је такође одбијен, јер одговор на ревизију није нужан.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 405. и члана 161. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић